

Lente 2020

Kleeftkruid

*Instituut voor natuureducatie
en duurzaamheid.*

Contactblad IVN Raalte

Inhoudsopgave

Colofon	3
Voorwoord	4
Jaarverslag 2019 Werkgroep Wilde Planten en Kruiden	5
Jaarverslag 2019 Werkgroep Kerkuilen	8
Jaarverslag 2019 Werkgroep Roofvogels	9
Jaarverslag 2019 Werkgroep Wilgen knotten	10
Jaarverslag 2019 Werkgroep Gierzwaluwbescherming	11
Jaarverslag 2019 Werkgroep Vogelzang	12
Jaarverslag 2019 Werkgroep Educatie	15
Jaarverslag 2019 Werkgroep Watervogeltellingen	17
Jaarverslag 2019 Werkgroep Nestkasten	21
Jaarverslag 2019 Werkgroep Weidevogelbescherming	22
Jaarverslag 2019 Werkgroep Steenuilen	24
IVN met Scouting actief in het Boetelerveld	28
Wist je dat:	29
IVN Zomerweek, 'Tussen Marne en Moddergat'	30
Week van de Invasieve Exoten	31
Akkerranden	32
Tel of knot mee!	36
Zet alvast in je agenda	37
Bestuur en coördinatoren	39
Programma van IVN Raalte	40

foto: Pascal Hendriks

Gele kwikstaart

Colofon

Kleefkruid

Kleefkruid is het contactblad voor leden en donateurs van IVN Raalte, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid. Kleefkruid verschijnt 3 maal per jaar.

Redactie:

Reni Sterkman
Marie-José van Beurden
Westdorpleaan 16
8101 BE Raalte. tel. 353751
kleefkruid@outlook.com

Contacten adverteerders:

ivnraalte@gmail.com

Lay-out:

Jos Harink
De Spinde 37
8102 LA Raalte. tel. 362944
j.harink@gmail.com

Contributie

Leden: € 17,50; jonger dan 18 jaar of tweede lid binnen een gezin: € 7,--.
Contributie jeugdleden: € 7,--.
Donateurs: € 10,--.

Machtiging:

Het bestuur vraagt leden die IVN nog geen machtiging hebben gegeven voor het automatisch overmaken van de contributie, contact op te nemen met het secretariaat.
Bankrek: NL06 RABO 035 45 71 710

De meest actuele informatie staat op onze website:

www.ivn.nl/afdeling/ivn-raalte

Wil je Kleefkruid voortaan graag digitaal ontvangen?

Mail dan naar:

ivnraalte@gmail.com

Onder vermelding van:
naam, adres en mailadres.

Dan kunnen de gegevens genoteerd worden in de ledenadministratie.

**Kopij voor
volgende kleefkruid**

**inleveren
vóór 18 mei 2020
bij M.J. van Beurden
kleefkruid@outlook.com**

Akkerranden

Het zal iedereen wel opgefallen zijn. De laatste jaren zien we steeds meer bloemrijke akkerranden. Mooi toch?

Goed voor het herstel van het verlies aan onze insecten. De vlinders, wespen, bijen, zweefvliegen etc. kunnen zich zo weer vermenigvuldigen. Of toch niet?

Ja en nee. Als je je hierin gaat verdiepen, dan blijken er toch heel wat haken en ogen aan te zitten, vooral wanneer er het zogenaamde “carnavalsmengsel” ingezaaid wordt. Dit mengsel bestaat uit een combinatie van inheemse en (fraaie) uitheemse bloemen, mooi voor de mens, maar insecten hebben er weinig aan.

Als je het goed wil aanpakken, dan zorg je voor zaad van inheemse planten. Liefst van planten uit deze streek. Planten die bovendien biologisch gekweekt zijn.

Maar waarom wordt dan toch de keuze gemaakt voor een verkeerd mengsel?

Ik heb dat uitgezocht. Maar om het resultaat hiervan kort uit te leggen in het voorwoord vergt teveel tekst. Daarom wijd ik er een apart artikel aan. Of dat nu ook al in dit nummer kan verschijnen zal afhangen of daar nog ruimte voor is. Andere artikelen, zoals de verslagen van de werkgroepen, krijgen nu voorrang. Maar waar het op neer komt is geld: een goed zaadmengsel is vele malen duurder dan een canavalsmengsel.

Jan Hendriks,
Voorzitter

Jaarverslag 2019 Werkgroep Wilde Planten en Kruiden

Monitoring van het Hoge Broek.

Dit is onze hoofdactiviteit. Jaarlijks monitoren we dit terrein rond eind juni, begin juli. In vijf á zes sessies lopen we elke vierkante meter na om te kijken welke en hoeveel planten er groeien. Jaarlijks verschillen de gegevens wel iets. Dit komt omdat er nieuwe soorten verschijnen. Dit jaar b.v. klein hoefblad, scherpe zegge en parnassia! Maar ook doordat onze kennis beter wordt. Zo ontdekten we dat we niet alles wat we aanzagen voor pitrus daadwerkelijk pitrus is, maar dat het ook biezenknoppen kunnen zijn. Hetzelfde geldt ook voor de klavers: witte of rode klaver kan ook basterd klaver zijn.

De opslag van jonge elzen in het Hoge Broek zijn in juni gedeeltelijk weggemaaid. Wat zal dit als resultaat opleveren?

Opvallend is ook de verbossing: jonge elzen en wilgen rukken steeds meer op. Om dit probleem aan te pakken hebben schapen in oktober het gebied afgegraasd. We zijn benieuwd wat hier het resultaat van zal zijn. Misschien wel minder elzen, maar hoe zit het dan met de rest van de planten?

Actie afgraving van het aangekochte weiland.

Natuur Monumenten is nog steeds niet gestart met het afgraven van het weiland. Dat is ondertussen wel aangekocht. We moeten NM wel achter de broek aanzitten, want erg hoge prioriteit heeft deze kwestie bij hun niet echt. Daarbij kwam natuurlijk

ook nog de stikstof en PFAS problematiek om de hoek kijken. Maar zoals het er nu naar uit ziet, kunnen de vergunningen voor het afgraven dit voorjaar verwacht worden en kan de uitbesteding starten.

Onderzoek door leerlingen in het Hoge Broek.

Leden van de werkgroep helpen leerlingen van het CCS bij hun veldonderzoek.

Leerlingen van het Carmel College Salland maken al enkele jaren in het kader van lessen over ecologie hier vegetatie opnamen. Hierbij hebben ze wel de nodige hulp nodig. Die wordt dan ook door de leden van de werkgroep aangeboden.

Excursie.

Dit jaar vond er weer eens een excursie plaats: naar Fortmond bij Den Nul. We hadden een mooie lange route gepland. Maar we zagen op de eerste meters al zoveel fraais dat we niet verder kwamen dan enkele honderden meters.....

Pluktuinen.

De laatste twee jaar inventariseren we ook twee zogenaamde pluktuinen. Stroken die door de gemeente met kruiden ingezaaid zijn. We volgen de pluktuinen bij de Bolster aan de Westdorplaan en nabij het Hoftheater. De gemeente is blij met onze gegevens. Bovendien hebben we tweemaal voorlichting gegeven aan geïnteresseerden. Niet alleen buurbewoners, maar ook liefhebbers van buiten Raalte, kwamen hier op af.

*Voorlichting over
de "pluktuin" nabij
de Bolster door
leden van onze
werkgroep.*

*Jan Hendriks,
Coördinator Wilde
Planten en Kruiden*

Arjan Schepers Vaste Planten

kwekerij van bijzondere vaste planten

**Hakkershoekweg 9 Mariënheem
info@arjanschepers.nl**

**tel 06-41271997
www.arjanschepers.nl**

Jaarverslag 2019 Werkgroep Kerkuilen

Na het daljaar 2018 met slechts 13 broedgevallen in het gebied van de oude gemeente Raalte, was 2019 een jaar waarin het aantal broedsels van de Kerkuil zich herstelde.

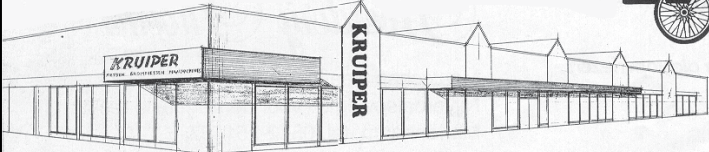
Gerard van den Enk, Els van der Scheer (nieuw bij de werkgroep) en ondergetekende konden 23 broedsels vaststellen. Op één locatie was er ook nog een tweede broedsel.

Ook het aantal jongen was behoorlijk, met een achttal kasten waarin 5 of 6 jongen zaten. Het geschatte gemiddelde was ruim boven de vier. Dit duidt erop, dat de muizenpopulatie weer flink is toegenomen.

Ook dit jaar zullen we, rijdend door het coulisselandschap van Salland, weer op zoek gaan naar de mysterieuze, bij uitstek in de nacht, jagende vogel met de karakteristieke witte gezichtssluiër: de Kerkuil (Tyto Alba).

Jan Legebeke,
Coördinator Werkgroep Kerkuilen

2500 m² fiets- bromfiets- en tuinplezier!

KRUIJER
Fietsen
Bromfietsen
Tuïnmachines
Tel. 362800
Aakstraat 15
Raalte

Jaarverslag 2019 Werkgroep Roofvogels

De (roof)vogel is gevlogen. Althans, die 'stempel' zou onze werkgroep wel kunnen dragen als je het hebt over afgelopen jaar. Door een valse start in het vroege voorjaar zijn de kasten bij aanvang van het seizoen niet schoon gemaakt en zijn ook niet alle bouten terug gedraaid uit de levenloze kern van de boom. Gedurende het seizoen gaan de valken gelukkig ook zonder onze aanwezigheid hun gang.

Ondanks dat we niet alle kasten hebben bezocht, konden we aan het einde van 2019 aan de inhoud van de kasten afleiden dat het behoorlijk succesvol moet zijn geweest de afgelopen twee jaar. De kasten waren relatief goed bezet en over de hoeveelheid uitwerpselen en rommel in de kasten mochten we niet klagen.

Aan het einde van 2019 hebben we de kasten schoongemaakt. Daarbij zijn een aantal kasten verwijderd en meegenomen naar huis. Deze kasten waren of nog nooit bezet geweest (ongunstige locatie), of in een dermate slechte staat dat laten hangen geen optie was. De meegenomen kasten zijn voor zover mogelijk gerenoveerd en desgewenst teruggehangen in het veld. In tegenstelling tot begin 2019 is de werkgroep anno 2020 dus wel klaar voor het seizoen. **We zouden echter nog wel graag over enkele enthousiaste leden beschikken die willen helpen met het controleren en onderhouden van de kasten. Met een paar dagdelen per jaar kun je al een enorme bijdrage leveren!**

Met een paar dagdelen per jaar kun je al een enorme bijdrage leveren! Mocht je belangstelling hebben om hierin bij te dragen dan hoor ik dat graag. Naast de kastcontroles van de torenvalken lopen we (indien de tijd het toelaat) ook territoria van overige roofvogels langs.

De werkgroep beschikt momenteel nog over een aantal gerenoveerde torenvalk-kasten, die nog in het veld opgehangen moeten worden. Als jij nog een mooi plekje weet dan horen we dit graag. We zullen beoordelen of dit passend is in de gewenste dekkingsgraad en verdeling in het gebied. Op naar een succesvol seizoen met hopelijk mooie vogelervaringen. We hebben er zin in!

Martijn Wijnberg,
Coördinator Werkgroep Roofvogels

Jaarverslag 2019 Werkgroep Wilgen knotten

Wij hebben helaas afscheid moeten nemen van een lid van de knotgroep i.v.m. gezondheid en van twee leden die op de zaterdag te vaak andere werkzaamheden hadden. Maar gelukkig hebben we ook weer een nieuw lid mogen begroeten

We zijn dit winterseizoen op 6 locaties geweest en hebben op één adres ook nog fruitbomen gesnoeid. Op een ander adres divers snoeiwerk gedaan.

**Wij hebben totaal 135 wilgen geknot;
dit is gedaan door 102 knotters;
in 305uur.**

Jos Tutert en Jan Kerkdijk,
Coördinatoren Werkgroep Wilgen knotten

Jaarverslag 2019 Werkgroep Gierzwaluwbescherming

Net als in het verslag van het jaar 2018, kampten we het afgelopen jaar met een uiterst krappe bezetting met tellers: van twee, tot de laatste maanden naar één. Tot mijn spijt is het niet gelukt om van de verschillende gebieden waar gierzwaluwen in Raalte hebben gebroed een betrouwbaar beeld te schetsen. Ik heb mij dan ook beperkt om alleen van Raalte-Noord een redelijk beeld te kunnen geven. De eerste gierzwaluwen werden op 23 April gezien en de laatste exemplaren die ik nog zag, waren op 24-7 vertrokken, rijkelijk vroeg dus. In de wijk Westdorp heb ik geen tellingen gedaan omdat de Woningbouwvereniging Salland Wonen aldaar, in verband met een grootscheepse renovatie aan ca. 200 woningen, gestart is met een pilot van de Provincie Overijssel. Ecologisch adviesbureau ECOquickscan voert het onderzoek samen met vrijwilligers uit. Het betreft een onderzoek in de kernen van de gemeentes Raalte en Olst –Wijhe naar beschermde diersoorten, vooral gierzwaluwen, vleermuizen en mussen.

In Raalte-Noord zag ik grote groepen (rond de Leeuwerik, Lijster en omgeving) van zelfs 50 en ook rond het Overijssels kanaal zag ik grote groepen van ongeveer 30 of meer gierzwaluwen. Deze locatie is, naar mijn inschatting, de laatste jaren uitgebreid tot ca.80 of meer.

Tijdens het Sallands Oogfeest hebben we bij de stand van IVN Raalte de gierzwaluwbescherming duidelijk geprofileerd en dit heeft ook, naast verbeterde bekendheid met gierzwaluwen en de mogelijkheden tot bescherming, ook één of misschien twee nieuwe medewerkers opgeleverd! De nieuwe vrijwilligers zijn meer dan welkom!

Jaarlijks melden wij de resultaten ook aan de Gierzwaluw Bescherming Nederland. Voor belangstellenden heb ik nog voorradig het leuk en leerzaam boekje: *"Ik ben een gierzwaluw en ik zoek een huis."* Gratis bij mij op te halen.

Het maakt mij blij, elk jaar weer, om de eerste Gierzwaluwen omstreeks 1 mei te zien!

Jan van Dam,
Coördinator Werkgroep Gierzwaluwbescherming

Jaarverslag 2019 Werkgroep Vogelzang

De cursus vogelzang blijft ongekend populair!

Ook in 2019 werden 3 groepen compleet volgeboekt! Dat betekent dat 45 deelnemers 6 keer de cursus hebben gevolgd op dinsdag, woensdag of vrijdag. Gezien de enthousiaste en positieve reacties van de deelnemers lijkt het erop dat we nog lang niet aan het "plafond" zitten.

Een uitbreiding van de vogelzanggroep is dan ook zeer gewenst! Wie heeft er zin om ook cursusleider te worden?

Je kunt eenvoudig even contact leggen met 1 van de leden: Louis, Joop, Rob, Mariet, Ellen, Els, Agnes of Jeroen. (mojerwillemsen@home.nl)

Dan wat feitjes over 2019.

Op de dinsdagen hebben de wandelingen respectievelijk plaats gevonden op de volgende locaties:

1. 't Reelaer	21 soorten
2. Den Alerdinck	25 soorten
3. Schoonheten	21 soorten
4. Heino station	23 soorten
5. Boetelerveld	27 soorten!
6. Sprengerberg Haarle	31 soorten!

Als afsluiting was er een gezamenlijke avondwandeling met alle 3 groepen bij de Biologische Boerderijwinkel Overesch aan de Hondemotsweg 40. Tijdens deze wandeling hoorden we 26 soorten.

Onder het genot van een heerlijke kop koffie of thee en home-made cake werden de ervaringen en opgedane kennis met elkaar uitgewisseld. Louis heeft iedereen hier bedankt voor de deelname en Jan Overesch en zijn familie voor de gastvrijheid voor deze gezamenlijke afsluiting. Zeer gastvrij!

Een kijkje op de website www.overesch.nl van Jan over ecologische landbouw en zijn producten is zeer de moeite waard!

Dan de meest opvallende zaken tijdens de wandelingen van de dinsdaggroep. (de inventarisatie van de woensdag- en vrijdaggroep week niet erg af).

Fazant (1x den Alerdinck) en Patrijs (1x Sprengerberg Haarle) nog steeds een zeldzaamheid tegenwoordig.

Er zijn 10 soorten die tijdens alle 7 wandeling gesignaleerd zijn: buizerd, boomklever, boomkruiper, gaai, grote bonte specht, houtduif, koolmees, merel, roodborst en vink.

De geelgors werd slechts 1 x waargenomen, deze kwam andere jaren vaker voor. Ze zijn er wel, maar lijken toch minder aanwezig te zijn. We zullen er dit jaar extra op letten!

De fitis: net als in 2018 was deze veel minder aanwezig, hopelijk wordt dit geen trend! Weidevogels: triest dieptepunt: tijdens de 7 wandelingen geen kievit, tureluur, grutto, scholekster of wulp waargenomen...

Op weg naar huis noteerden we dan weer wel af en toe een paar, maar we moeten helaas vaststellen dat het aantal weidevogels niet omhoog gaat. Van de weidevogelgroep horen jullie ongetwijfeld hier meer over, hopelijk positief!

Om een idee te krijgen welke vogels er zoal in de buurt zitten, volgt hier een opsomming van het record aantal waarnemingen tijdens de laatste wandeling op de Sprengerberg bij Haarle. Vermeld dient te worden dat er 4 gidsen meegingen en een zeer alerte groep deelnemers die aan voelde komen dat het recordaantal in zicht was:

Aalscholver, boomklever, boomkruiper, boompieper, buizerd, fitis, gaai, glanskop, goudhaantje, grote bonte specht, kleine bonte specht!, houtduif, huismus, groenling, koolmees, zwarte kraai, merel, patrijs!, pimpelmees, putter, roodborst, roodborsttapuit!, spreeuw, tijftjaf, veldleeuwerik!, vink, winterkoninkje, witte kwikstaart, zwartkop, zwarte mees!, torenvalk. In totaal 31 soorten!

We hadden best nog wat meer kunnen spotten; soorten, die op andere dagen best regelmatig te zien of te horen zijn, maar dit keer geen zanglijster, tortelduif, blauwe reiger, wilde eend, staartmees, zwarte specht, kauw, roek, heggenmus, geelgors of boerenzwaluw. Het gaat ons en de deelnemers echter geheel niet om de aantallen soorten per dag. Veel meer zijn we bezig met de vogelzang. Welke vogel maakt welk geluid? De verwondering om al die drukke zangers! We proberen te leren welk geluid bij welke vogel hoort. En dat is nog niet zo

gemakkelijk... Maar met hulp van de deskundige gidsen en van de herhaling van het geleerde gaat het steeds gemakkelijker.

Als kers op de taart was er enige weken na de afsluitingsavond nog een bijzondere activiteit: excursie nachtzwaluwen op de Sprengerberg! Deze werd aangeboden door cursiste en vrijwillig medewerkster bij Staatsbosbeheer Klaasje Koopman.

Vooraf was er een prachtige filmpresentatie door onze Joop Smit, met zelf geschoten beelden en voorzien van deskundig commentaar van Joop. Joop, nogmaals onze dank hiervoor.

Daarna gingen we in 2 groepen in het donker de Sprengerberg op, onder leiding van Klaasje en Tom Schoonhoff.

Het was knap donker en mede daardoor ook een bijzondere avond! Op zoek naar de nachtzwaluw! Deze hebben we nog nooit gezien tot dan toe, wat ook gold voor veel andere deelnemers.

Ons geduld werd op de proef gesteld! De lucht was helder, veel sterren en andere hemellichamen verlichtten het gebied. Maar nog geen nachtzwaluwen. De gidsen bleven optimistisch. We dachten een hond te horen blaffen, maar het blijkt een ree te zijn! En dan ... ja hoor! Eerst horen we het prachtige gesnor vanuit diverse richtingen! Na verloop van tijd lieten ze zich, meerdere keren, ook zien. Iedereen was onder de indruk. Ons geduld werd beloond!

Ook in 2020 zijn er weer cursussen vogelzang. De dinsdag groep zit al vol, de vrijdaggroep ook al bijna!

Dit jaar wordt de cursus niet op woensdag maar op donderdag georganiseerd, die dag zijn nog enkele plekken vrij, maar dat zal ongetwijfeld ook snel volgeboekt zijn.

Tot slot een paar topwaarnemingen van mijzelf die ik graag wil delen:

Zeearend en visarend in de Biesbosch in april, met ook veel bijzondere zangers, waaronder cetti's zanger.

19 putters bij ons in straat op een zonnige ochtend in november.

3 ijsvogels tijdens 1 wandeling langs Overijssels kanaal bij Heeten, ook op een zonnige ochtend in november.

Sowieso een top ijsvogeljaar, heel vaak gezien.

Jeroen Willemsen,
Werkgroep Vogelzang

Jaarverslag 2019 Werkgroep Educatie

De activiteiten zijn zeer divers: “van winterwandeling tot lezing”. Met andere woorden, meestal buiten, een enkele keer binnen.

- Uitwaaien in januari, de 23e keer vanuit de Laarman. Ongeveer 400 wandelaars. Regenachtig grauw weer, we dachten niet veel mensen te krijgen, maar van heinde en ver kwamen wandelaars van wandelclubs met hun boekje voor een stempel. Tevreden en blozende gezichten bij terugkomst, en de snert in de Laarman als altijd voortreffelijk.

- Met zoveel mogelijk leden aan het werk in het Boetelerveld, in februari, een mooie dag met koffiepauze en aan het eind een goed gevulde kop erwtensoep en roggebrood met spek. De gezaagde boompjes lagen intussen op een ril. Zo zijn ze een mooie schuilplaats voor de dieren.

- De binnen activiteit was dit maal een lezing door de Vlinderstichting: vlinders in de tuin en de eikenprocessierups. Door omstandigheden moest Kars Veling verstek laten gaan; hij werd vervangen door Ineke Radstaat-Koopmans. Het verhaal over vlinders begon in haar eigen , nieuw- aangelegde tuin. Het belang van een goede natuur voor de vlinders werd door haar onder de aandacht gebracht.

Het deel na de pauze ging over de buxusmot en de eikenprocessierups...die hier van oorsprong niet voorkomen, zgn exoten. Zij hebben nog geen natuurlijke vijanden. Hopelijk gaan vogels ermee “aan het werk”.

- Langs de ingezaaide bloeiende bermen bij basisschool de Bolster en het Hoftheater mochten we voor beide excursies rekenen op interesse van bewoners uit de wijk en leden.

- Ook voor de excursies in het Boeterveld:

In mei- over libellen en juffers en in augustus over de gentianen en de zonnedauw, konden we geïnteresseerde bezoekers verwelkomen en vertellen wat we in het veld zouden kunnen aantreffen.

- De excursie Vleermuizen kan altijd op deelnemers rekenen. Jammer genoeg ontbreekt de laatste jaren de jeugd. Steeds is men verrast dat het geluid van het dier te horen is. (met behulp van de BAT-detector) Lopend bij de vijvers op de Drostenkamp gaan we langs de bomen, soms scheren dan de vleermuizen over je hoofd! In de korte regenbui was het even stil, maar na een klein kwartiertje vlogen ze weer rond, prachtig boven het water zelfs!

- Gelukkig is de jeugd wel vertegenwoordigd bij de excursie Paddenstoelen. Dit maal eind oktober bij de Colckhof, waar we ondanks de droge zomer, toch zo'n 34 soorten hebben gezien, waaronder de redelijk zeldzame Goudhoed. Wie dat wilde kreeg aan het eind van de excursie een zakje paddenstoelenbroed (oesterzwam) om thuis op koffiedik mee aan de slag te gaan.

- Tijdens de Boerendag met Stöppelhaene was de kraam ingericht met informatie over de Egel. Met een opgezette egel en een paar handpoppen voor de kinderen konden we het belang van de egel in de tuin onder de aandacht brengen. De kinderen mochten van de kaardenbol zelf een egel maken en meenemen. Voor de werkgroep gierzwaluwbescherming probeerden we, met het geluid van de vogel, vrijwilligers te werven om te helpen bij de jaarlijkse telling. Jammer.. niet gelukt.

Reni Sterkman,
Werkgroep Educatie

Jaarverslag 2019 Werkgroep Watervogeltellingen

Watervogeltellingen worden door ons al enkele tientallen jaren maandelijks gedaan, op de zondag die het dichtst bij de vijftiende van die maand ligt. Ter plekke worden de aantallen opgeschreven, thuis digitaal verwerkt en doorgestuurd naar Sovon. Over het hele land tellen meer dan 1500 mensen maandelijks op een structurele en vaste methode hun gebied. Dit geeft op nationaal en internationaal niveau een beeld van de aantallen vogels in dat gebied, maar ook landelijke aantallen van doortrek en aanwezigheid van bv. wintergasten.

Ook doen we slaapplaatstellingen van scholekster, grote zilverreiger, regenwulp en gans.

Vogels zijn de graadmeter van onze natuur. Door deze tellingen kunnen overheden en instanties, zoals bv. Rijkswaterstaat, inzicht krijgen in de aanwezigheid van bepaalde vogels in een gebied, dat bewerkt moet worden of anders.

13 januari midwintertelling

Dit is de oudste, jaarlijks terugkerende, internationale telling, waarbij zoveel mogelijk wateren, kanalen, zandzuiggangen, vijvers, rivieren en meren geteld worden. Deze wordt al sinds 1967 georganiseerd.

Onze tellingen waren:

- Op de Rekoplas telden we slechts 34 smienten.
- Over de 4 plassen die we tellen, waren de aantallen van de wilde eend mooi verdeeld.
- Maar van de 28 meerkoeten die we telden, waren er het meest op de Krieghuusbeltenplas. Dat komt omdat hier de meeste waterplanten zijn en veel gras.
- Van kokmeeuw en stormmeeuw waren er samen meer dan 4500 op de plas Hoogebroek

17 februari watervogeltelling Rekoplas

- 3 dodaars
- 2300 rietganzen: een respectabel aantal, maar niet te vergelijken met bv. "de engbertsdijksvennen", waar er zo'n 13.000 rietganzen geteld werden.
- 145 kieviten: ze zaten op de buis waar het zand wordt afgezogen. Ze zijn niet verder dan de vorstgrens terug getrokken.
- 275 kokmeeuwen
- 6 scholeksters

17 maart watervogeltelling Rekoplas

- 6 dodaars
- 42 wintertalingen, op trek.
- De wilde eenden en de nijlganzen zijn denk ik, samen met de grauwe gans (de enige wilde Nederlandse gans) al aan het broeden.

14 april watervogeltelling ,slaapplaatstelling regenwulp,scholekster.

- Dodaars beginnen ook hun territorium af te bakenen.
- De wilde eenden verspreiden zich over verschillende gebieden en slootjes.
- kleine plevier en
- 58 regenwulpen, natuurlijk op doortrek! Deze presteren het om in tijd van 3 maanden, van Afrika door te trekken naar de Fenno eilanden in wit Rusland: daar eieren leggen, jongen uit broeden en groot te brengen en weer terug trekken naar Afrika.

12 mei watervogeltelling

Het broedseizoen is in volle gang bij de weide- en akkervogels, maar ook bij de watervogels natuurlijk. Nog steeds 2 dodaars aanwezig; zelfs bergeenden worden er gezien; slechts 1 wulp en gelukkig weinig kieviten (9 stuks); (dan zijn er nog niet wat" uitgemaaid")

De ooievaars zijn weer op de nestpaal van Brewer, scholeksters zijn nog steeds op doortrek, evenals de oeverlopers(9 stuks).

16 juni watervogeltelling

Achter in deze maand gaan de eerste grutto's al weer terug op trek en de visdiefjes zijn zeer druk met de grote jongen, die ze moeten voorzien van voer. Een pontische meeuw was ook aanwezig en de brandganzen kwamen met pullen voor de dag.

15 juli watervogeltelling

- Volop terugtrek van de scholekster, veel soorten steltlopers, oeverloper wulp, kleine plevier, groenpootruiter en vele anderen.

- Van de wilde eend is het broedseizoen ook al wel grotendeels voorbij, net als van de andere soorten watervogels.

18 augustus watervogeltelling

Dit is de echte doortrekmaand van de genoemde steltlopers en meeuwen niet te vergeten, ook de slechtvalk die al jaren op de watertoren van Raalte huist was er op de uitkijk.

15 september

- Aalscholver jongen zijn ook op doortrek tussen de oude vogels
- 114 Grote zilverreigers. Zij zijn weer in verschillende aantallen aanwezig, net als de grauwe gans, die zich formeert voor de tijd die komen gaat.
- 830 kieviten. Ze zijn duidelijk op voedseltrek en de krent in de pap was een waterral, die zat te schreeuwen als een mager varkentje.

13 oktober

- Veel futen(12 stuks) evenals grauwe ganzen en nijlganzen, die zich in behoorlijke aantallen laten tellen.
- De buitenland wilde eenden waren er (ruim 300 stuks) ,
- Evenals de Chinese knobbelgans, die het hele jaar ernstig verliefd en beschermend doet tegenover een grauwe gans. Mooi om te zien;
- Evenals een bokje, dat opvloog en bijna direct weer op de grond ging zitten.
- Het aantal kokmeeuwen loopt ook op.

17 november

Deze maand gaan verschillende tellers naar de Overijsselse vogellaarsdag en naar de Landelijke vogellaarsdag, voor de sociale contacten, maar ook om door de lezingen en de uitleg hierover zo veel mogelijk kennis en ervaring op te doen.

- Nu nog dodaars. Deze kleinste fuut is bijna het hele jaar aanwezig op de goed begroeide Rekoplas.
- De Russische wilde eenden en meerkoeten zijn deze maand wel zeker aanwezig.
- Ook kuifeenden en ruim 400 kieviten. Dit zegt ook genoeg over het weer: omdat de kieviten hier door de milde temperatuur nog genoeg eten kunnen bemachtigen trekken ze niet door.

15 december

De laatste teldatum van 2019.

- 34 aalscholvers, die nog genieten van het goede weer.
- Bijna 200 grauwe ganzen, die kunnen hier nog genoeg voer bemachtigen.
- Minder dan 100 kokmeeuwen.

Deze aantallen zouden nooit tot stand zijn gekomen, zonder onze noeste tellers, die in weer en wind de tellingen verrichten .

Namens de watervogeltellers IVN-Raalte
Hein Kogelman
Coördinator Werkgroep Watervogeltellingen.

Teldata 2020

Tellingen in 2020 op de zondagen die het dichtst bij de 15de van de maand liggen

12 januari om 15.00 uur bij camping "De Krieghuusbelten"

16 februari

15 maart

12 april

17 mei 19.00 uur bij de camping

14 juni

12 juli

16 augustus

13 september 15.00 uur bij de camping

18 oktober

15 november

13 december

Jaarverslag 2019 Werkgroep Nestkasten

De werkgroep heeft nestkasten hangen op locaties in de Velner, op de nestkastenwandelroute in Raalte, in het Knapenveld en op de begraafplaats Pleegste. In totaal gaat het om plm. 220 kasten.

De bezetting van de kasten varieert per route en ligt in 2019 tussen de 60% en 75%. De gemiddelde bezetting is goed te noemen en komt deze keer uit op plm. 65%.

Dit jaar troffen we binnen de bebouwde kom opvallend veel pimpelmezen aan, meer dan in voorgaande jaren.

Gevreesd werd dat de bestrijding van de buxusmot met gif vele dode vogeltjes tot gevolg zou hebben. Gelukkig hebben we in de nestkasten in het dorp geen extra sterfte waargenomen.

De bewegwijzering van de nestkastenroute in het dorp is niet meer geheel in tact. De oorzaak daarvan is verwijdering van bomen door onderhoud (bijv. dode bomen die onveilig zijn langs de weg) of als gevolg van stormschade.

Voor de vijfde keer is meegedaan aan de inventarisatie van patrijzen. Op de vaste route rondom Raalte-Noord zijn bij een controle op twee plaatsen (dorpsbos en Hagweg) reacties van patrijzen waargenomen. Op latere controles zijn die reacties helaas niet bevestigd.

Wel zijn er individuele meldingen ontvangen. Op plekken aan de Linderteseweg, in het Keizersveld, op de hoek Hottenvoortsweg/ten Haveweg zijn waarnemingen van patrijzen gedaan. Verder hebben de weidevogelbeschermers deze vogelsoort op diverse locaties in Luttenberg gezien.

Albert Hut,
Coördinator Werkgroep Nestkasten

De werkgroep Weidevogels bestaat uit ongeveer 20 vrijwilligers en is verdeeld over verschillende gebieden. De meeste vrijwilligers vervullen hun taak in het beheersgebied Schanebroek en Hellendoornsebroek. Een groot aantal landbouwers en veeboeren binnen deze gebieden hebben afspraken gemaakt via het ANV (Agrarische Natuur Vereniging) met de provincie voor het aanpassen van maai-beleid (uitgesteld maaien), het creëren van kruidenrijk grasland of plasdras. Hier-voor krijgen ze een subsidie. Andere gebieden waar de vrijwilligers werkzaam zijn, zijn Ramele, omgeving Sumpelweg, Tussen Weseperweg en Weeleweg en in de Spekhoek.

De resultaten in het beheersgebied Schanebroek waren afgelopen jaar hoopge-vend voor wat betreft de kievit. Het Hellendoornsebroek blijft wat achter. In de spekhoek leek het aantal kieviten ook hoopgevend doch enkele dagen nadat de nesten gemarkeerd waren bleken ze allemaal leeggeroofd te zijn (11 in totaal) uit-eindelijk zijn er slechts enkele nesten van andere weidevogels als tureluur en wulp uitgekomen. Een nest van een wulp aan de Broeklanderdijk bleek gepredeerd te zijn. Echter aan de hand van de beschadiging van de eieren kon niet exact wor-den vastgesteld om welk dier het ging. Mogelijk een marterachtige. Wat overigens wel heel bijzonder is, is dat in de nabijheid van dit gepredeerde nest opnieuw ei-eren van de wulp zijn gelegd. Met behulp van een wildcamera werd daarna ge-

tracht er achter te komen hoe het verder ging. Er zijn geen bijzonderheden meer waargenomen en het nest is uitgekomen. Afgelopen jaar heeft de werkgroep dank zij sponsorgelden de beschikking gekregen over een aantal wildcamera's.

In het Schanebroek zijn afgelopen jaar 176 nesten van Kievit, grutto, wulp, tureluur en scholekster geteld, hiervan zijn er tijdens de kuikentelling op 1 juni 117 geteld met jongen. Dit betekent dus dat er 59 niet zijn uitgekomen. Dit kan allerlei oorzaken hebben waarbij predatie de grootste oorzaak is. Het is onbekend hoeveel jongen er uiteindelijk zijn grootgebracht. Alleen aan het gedrag van de ouderparen is dan vast te stellen dat er jongen zijn.

In het Schanebroek werd voor het eerst gebruik gemaakt van een drone. Deze drone is eigendom van het ANV en wordt gevlogen door enkele daarvoor opgeleide vrijwilligers van de werkgroep. De drone mag alleen worden ingezet in de beheersgebieden.

Afgelopen jaar is er ook een nauwere samenwerking gezocht met de Wildbeheerseenheid. Dit heeft erin geresulteerd dat er ter beperking van predatieschade de aanvraag

voor een Kraaienvangkooi vanuit de werkgroep is ondersteund.

Hoewel de weilanden langs de Sumpelweg geen aangewezen beheersgebied zijn, zijn ze wel waardevol voor weidevogels (laag nat terrein) enkele wulpennesten hebben hier resultaat gehad. Ook de kievit was hier ruim aanwezig en in vóór- en najaar wordt het gebied bevolkt door grotere groepen kieviten (soms wel 50 of meer) die hier hun partner kiezen of zich opvetten. De mogelijkheid dat hier een zonnepanelenpark zou komen zou op z'n minst zeer onwenselijk zijn. Vanuit de werkgroep is er inmiddels met de gemeente contact geweest en hebben we onze zorgen geuit.

Sent Regeling,
Coördinator Werkgroep Weidevogelbescherming

Jaarverslag 2019 Werkgroep Steenuilen

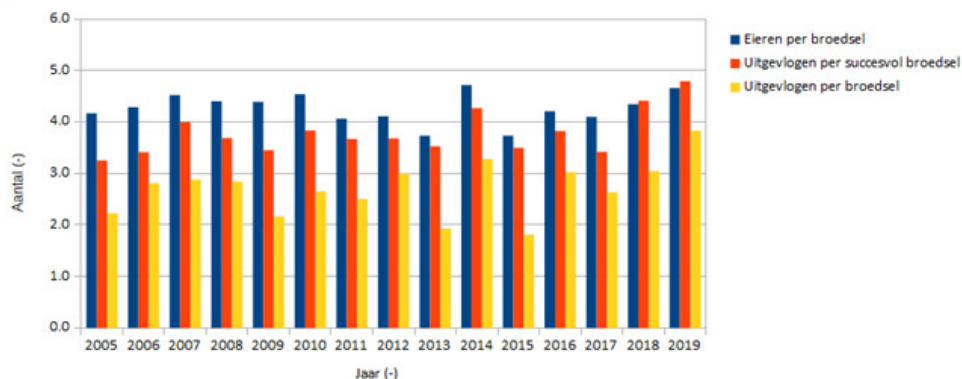
Omdat de afgelopen jaren de steenuilen in de gemeente Raalte goede en slechte jaren af lijken te wisselen hadden we na het goede jaar van 2018 rekening gehouden met een wat minder jaar. Tot onze aangename verrassing werd 2019 echter een van de beste jaren sinds we in 2001 begonnen met het bijhouden van het doen en laten van de steenuil. Het aantal bezette nestkasten was weliswaar vergelijkbaar met dat van voorgaande jaren, maar de steenuilen hadden gemiddeld erg grote legfels. Veel van de eieren zijn uitgekomen en de uitval onder jongen was erg laag.

Resultaten

Tabel 1: 2019 in cijfers

Aantal nestkasten	94
Aantal bezette nestkasten	Minstens 41 (nestkasten met spreuwen niet meegerekend)
Aantal nestkastbezoeken	201
Gelegde eieren	191
Geringde jongen	161
Uitgevlogen jongen	157
Nieuw geringde volwassen vogels	10 (9 vrouwtjes en 1 mannetje)
Teruggemelde volwassen vogels	29 (24 vrouwtjes en 5 mannetjes)

In figuur 1 hieronder staat een grafiek met het aantal eieren en het aantal uitgevlogen jongen per (succesvol) broedsel voor de laatste jaren. Hier is goed te zien dat 2019 een uitstekend jaar is geweest.

Figuur 1: Het aantal eieren en het aantal uitgevlogen jongen per broedsel over de afgelopen jaren. Een broedsel is succesvol als er tenminste één jong uitvliegt. Doordat een aantal broedsels met weinig eieren mislukten, is het aantal uitgevlogen jongen per succesvol nest de laatste jaren hoger dan het gemiddeld aantal eieren per broedsel.

Het aantal eieren per broedsel was alleen in het recordjaar 2014 nog net iets hoger dan afgelopen jaar. Het gemiddelde van 2019 werd naar beneden gehaald door een broedsel met slechts één ei, wat ook nog eens niet uitgekomen is. Ondanks dit broedsel was het gemiddeld aantal jongen dat per broedsel uitvloog hoger dan ooit. Per gestart legsel vlogen maar liefst 3,8 jongen uit. Dit is veel meer dan het langjarig gemiddelde (2,6 uitgevlogen jongen per gestart legsel) en ruim voldoende om de steenuil als soort in stand te houden.

Legselgrootte

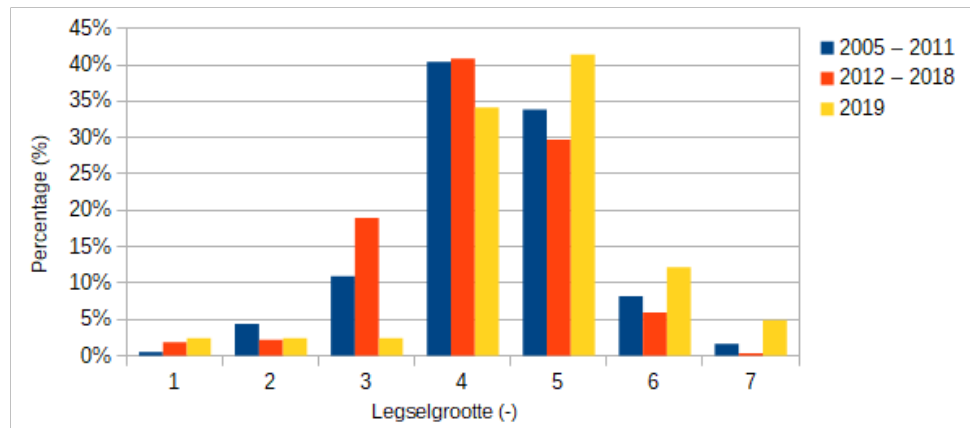

Figuur 2: Maar liefst zeven jonge steenuilen in een emmer, klaar om geringd te worden.

Voor 2019 hebben we bij onze controles slechts vier keer een legsel gevonden met zeven eieren. In 2019 hadden we er twee! In het verleden bleken dit soort grote legsel zelden succesvol: er werden 28 eieren gelegd, maar er vlogen slechts negen jongen uit. Van de veertien eieren in 2019 zijn er dertien uitgevlogen. Een reden voor het succes zouden de lokaal goede muizenstand kunnen zijn. Zo vonden we in een kast met zeven jongen ook een voorraad van ongeveer dertig veldmuizen. Blijkbaar waren de muizen zo gemakkelijk te vangen dat zelfs zeven jongen ze niet allemaal op kregen.

Figuur 3 hieronder laat zien hoe de verdeling van legselgroottes is veranderd over de jaren. Duidelijk is te zien dat het percentage legsel met vijf of meer eieren in

2019 aanzienlijk hoger lag dan in de voorgaande perioden. Dit gaat in tegen de trend. In de periode 2012 tot en met 2018 lag het percentage nesten met vijf of meer eieren namelijk duidelijk lager dan in de periode voor 2012, terwijl het percentage legfels waarbij de teller stopt bij drie eieren over dezelfde perioden bijna verdubbelde.

Figuur 3: De legselgroottes van steenuilbroedsels in de gemeente Raalte over 2005 tot en met 2011 (blauw), 2012 tot en met 2018 (rood) en 2019 (geel).

Luttenberg

Ieder jaar zijn er voor ons verrassingen. Soms zijn nestkasten waar nog nooit is gebroed onverwachts toch bezet, maar soms treffen we ook een verlaten nestkast aan op een plek waar jarenlang met succes is gebroed. Omdat 2018 een prima jaar was voor de steenuil met veel uitgevlogen jongen hadden we goede hoop om in 2019 wat extra bezette nestkasten te hebben. Voor het grootste deel van ons werkgebied bleek deze voorspelling op te gaan, maar helaas bleek de steenuil rondom Luttenberg flink ingeleverd te hebben. Voor de hele gemeente kwamen we hierdoor uiteindelijk weer uit op hetzelfde aantal broedparen als vorig jaar.

Een plotselinge, lokale achteruitgang zagen we ook in 2018, maar toen rondom Nieuw-Heeten. Het goede nieuws is dat er hier in 2019 sprake leek te zijn van voorzichtig herstel. Toch was het aantal broedparen rondom Nieuw-Heeten ook in 2019 nog een stuk lager dan in de jaren voor 2017. Dit lijkt er toch op te wijzen dat er in 2018 geen sprake was van steenuilen die een jaar broeden overgeslagen hebben, maar dat er veel sterfte is geweest (volwassen steenuilen verlaten bijna nooit hun territorium). Omdat het gebied nog steeds geschikt lijkt te zijn voor steenuilen, worden de opengevallen plekken nu weer langzaam ingenomen door jonge vogels. We blijven de komende jaren in zowel Nieuw-Heeten als in Luttenberg de kasten controleren en houden op deze manier een vinger aan de pols.

Een bijzonder tweede legsel

In de regel leggen steenuilen ieder jaar één legsel. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de kerkuil, die in jaren met veel muizen wel twee of soms zelfs drie legsels kan grootbrengen. In ons bestand met 539 steenuilbroedsels sinds 2001 stonden slechts vijf gevallen van een tweede legsel. In al deze gevallen is het eerste legsel al in een vroeg stadium verloren gegaan. Waarschijnlijk zullen we tweede legsels gemist hebben, omdat we na het mislukken van een eerste legsel meestal geen nieuwe nestkastcontrole doen, maar het is duidelijk dat tweede legsels een zeldzaamheid zijn.

Bij een locatie aan de rand van Luttenberg troffen we in een nestkast zowel het vrouwtje als het mannetje aan met een legsel van vijf eieren. Het vrouwtje was al geringd en was hetzelfde vrouwtje dat als sinds 2016 op deze locatie broedt. Het mannetje hebben we op deze dag geringd. Bij een tweede bezoek een paar weken later waren de eieren uitgekomen en lagen er vijf jongen van ongeveer drie dagen oud in de kast. Meestal zit het vrouwtje ook nog in de kast om de kleine jongen warm te houden, maar ze was er nu niet. Twee weken later gingen we voor een derde keer langs deze nestkast om de jongen te ringen, maar helaas tevergeefs: in plaats van vijf grote jongen lagen er twee eieren in de kast, samen met twee volwassen vogels. Het mannetje was het bekende mannetje, maar het vrouwtje was een nieuwe, ongeringde vogel. Het is aannemelijk dat het eerste vrouwtje gesneuveld is. Het mannetje kan wel prooien naar het nest brengen, maar alleen vrouwtjes scheuren de prooien in kleine, hapklare brokken die de kleine jongen aankunnen. Zonder hun moeder hadden de kleine jongen dus geen enkele kans.

Het mannetje had al snel een nieuwe partner en samen hebben ze nog een late broedpoging gedaan. Om tijd te besparen is het legsel beperkt gebleven tot slechts twee eieren. Omdat late legsels zelden succesvol zijn, hebben we verder geen controles uitgevoerd. In augustus bezochten we de nestkast nogmaals om de kast schoon te maken. Tot onze grote verbazing troffen we een groot, al uitgevlogen jong dat de nestkast nog als schuilplaats gebruikt. Volgens de dame die het erf deelt met de steenuilen waren zelfs beide jongen uitgevlogen.

Marco Tijs,
namens de Werkgroep Steenuilen

IVN met Scouting actief in het Boetelerveld

Op 18 januari zijn we met de Sioni horde van scouting in het Boetelerveld actief geweest.

's Morgens werden jonge boompjes in de heide verwijderd. Met bijl en zaag gingen veel boompjes om.

Na de lunch (met soep) en de quiz over afbraaktijden van zwerfvuil, zijn

we naar de vogelkijkhut gelopen. Daarna kregen ze uitleg over het waterbeheer in het Boetelerveld.

De kinderen mochten helpen met het slaan van een -tijdelijk- waterpunt.

Een hele belevenis. Ze stonden er met de neus bovenop!

Het zoeken met gekleurde minerale steentjes naar iets in de natuur met dezelfde kleur, leverde leuke resultaten op.

De dag werd afgesloten met een pissebeddenloop naar de ingang van het gebied.

Na een lekkere versnapering namen we afscheid van elkaar.

Ine Kappert,
Werkgroep Educatie

Biologische
boerderij
winkel

Overesch
ecologische landbouw

Hondemotsweg 40
8101 NJ Raalte
0572 39 16 74
info@overesch.nl
www.overesch.nl

Wist je dat:

- Wandelen in de natuur goed is voor lichaam en geest?
- Alleen al kijken naar een boom of plant een positief effect op onze gezondheid heeft?
- Een dagelijkse wandeling van 30 minuten, zeker in de natuur, op de lange termijn meer voor je gezondheid kan betekenen dan je denkt?
- Bewegen zorgt voor:
 - minder stress
 - en is gezond voor
bloeddruk,
botontkalking
en diabetes type 2

- Er in Nederland 10,5 miljoen mensen wandelen voor hun plezier (63 %) ?
- En dat wandelen de populairste vrije tijdsbesteding is (vóór winkelen en uit eten gaan!)?
- Dat er bij IVN heel veel vrijwilligers in beweging zijn midden in de natuur?
- En dat aansluiten bij een werkgroep van IVN-Raalte voor een win-win situatie zorgt?
 - o Jij “beweegt” op een prettige manier in de natuur
 - o En een stukje natuur is blij met jou.

Is beweging ook goed voor jou, maar komt het er op de een of de andere manier niet van? Pak dan de telefoon en bel één van de werkgroep coördinatoren!

Mailen mag natuurlijk ook!

Telefoonnummers en e-mailadressen staan achter in dit boekje. **DOEN!!!!!!**

IVN Zomerweek, ‘Tussen Marne en Moddergat’

31 juli t/m 7 augustus 2020 Vierhuizen

Stichting IVN Zomerweek organiseert jaarlijks een compleet verzorgde vakantieweek voor natuurliefhebbers uit heel Nederland. Een actieve week met veel natuurbeleving, landschap en cultuurhistorie. Wil je dit jaar genieten van Nationaal Park Lauwersmeer, op de grens van land en zee, meld je dan aan via het aanmeldingsformulier.

Nationaal Park Lauwersmeer: Dark Sky Park

Dit is te vinden en in te vullen op de IVN zomerweeksite www.ivn.nl/ivn-zomerweek.

Contact IVN Zomerweek :

Herman Offereins, penningmeester:

ivnzomerweek@gmail.com

www.ivn.nl/ivnzomerweek

Postadres: Bronsveenlaan 59

9665 AB Oude Pekela

Locatie IVN Zomerweek 2020:

Robersum Recreatie, Panserweg 5, 9975 VZ Vierhuizen <https://robersum.nl>

Week van de Invasieve Exoten

Van vrijdag 19 juni en tot en met zondag 28 juni 2020 vindt voor de vijfde keer de Week van de Invasieve Exoten plaats. Een week die traditiegetrouw begint op de derde vrijdag van juni en 10 dagen duurt, zodat er 2 weekenden in zitten.

In juni 2016 vond de eerste editie plaats. In 10 dagen tijd waren er over het land verspreid ruim 20 lezingen, excursies, natuurwerkdagen en andere publieksactiviteiten waar aandacht werd besteed aan de uitheemse planten en dieren die door menselijk toedoen hier terechtgekomen zijn.

Wil je er meer over weten, of ben je benieuwd naar wat er in 2019 plaats vond?

Kijk dan op www.wvdie.nl en op <https://vimeo.com/195037604> voor een kort videoverslag.

Tijdens de boerenmarkt met Stoppelhaene, besteedde IVN-Raalte diverse keren aandacht aan deze ongewenste gasten.

Heb je zelf een idee, om dit onderwerp nog eens op een leuke manier onder de aandacht te brengen, dan laat het ons weten. Wij helpen mee organiseren.

*Reni, Ine en Marie-José,
Werkgroep Educatie*

Akkerranden

Je kunt ze tegenwoordig niet meer missen: overal zie je akkerranden ingezaaid met de meest kleurrijke bloemen. Meestal ligt bij de aanleg van bloemrijke randen de nadruk op het aantrekken van bijen en (dag)vlinders, of in elk geval bloem bezoekende insecten. Zij maken slechts een klein deel uit van de totale biodiversiteit die aan deze vegetaties verbonden is. Denk ook aan larven van kevers, bladwespen en microvlinders. Rupsen gebruiken de planten als voedsel. Mijten en muggenlarven zitten er in de gallen. Vogels en kleine zoogdieren vinden er hun voedsel en schuilplaatsen. Soms worden ze ook aangelegd met een speciaal doel. Denk aan akkerranden voor patrijzen.

Het lijkt op het eerste gezicht prachtig, maar toch mag hier wel eens kritisch naar gekeken worden.

Als je het goed doet, dan zaai je zaden van meerjarige, **inheemse en biologisch gekweekte** bloemen. Dus géén zogenaamd carnavalsmengsel met ook allerlei uitheemse bloemen, zoals meisjesogen, cosmea en slaapmutsje. Die bloemen mogen er best zijn in je tuin, maar niet in de natuur.

Een mooi voorbeeld van een goede meerjarige akkerrand: de "pluktuin" nabij de Bolster. Overheersend met de wilde peen.

Waarom inheems?

Insecten, vogels en zoogdieren zijn groten-deels afhankelijk van inheemse planten voor hun voedsel. Juist de kritische en kwetsbare soorten hebben stuifmeel nodig van zeer specifieke planten. Ook voor hun voortplanting hebben ze specifieke waardplanten nodig. En deze planten zitten nu net niet in een carnavalsmengsel. Die mengsels bevatten vaak wel planten waaruit de insecten hun nectar kunnen halen, maar bieden niet het gewenste stuifmeel. Op de inheemse planten komen dan ook veel meer soorten (plantenetende) organismen voor.

Van belang is ook dat het zaad van de inheemse planten niet uit het buitenland komt. Deze kunnen genetisch een andere samenstelling hebben dan de hier in de streek groeiende planten.

Slangenkruid kan ook goed in een meerjarig mengsel.

Streekeigen planten zijn genetisch het best aangepast aan ons klimaat en bodem. Dat betekent dat ze sterker zijn en beter opgewassen tegen extreme milieumomstandigheden en zich daardoor langer in een akkerrand kunnen handhaven. Uitheemse planten zouden zich ook nog eens tot een ongewenste exoot kunnen ontwikkelen.

Waarom biologisch?

Uit recent onderzoek in Engeland blijkt dat stuifmeel pesticiden kan bevatten. Dit kan via het zaad komen of van de naastliggende akker, die met pesticiden behandeld is. Dit is niet alleen voor de foeragerende bijen funest, maar ook voor de organismen hoger in de voedselpiramide.

Waarom meerjarig?

Meerjarige akkerranden zijn gunstiger voor de natuur. De onverstoorde bodem (éénjarige randen moeten jaarlijks bewerkt worden) en de strooisel laag bieden schuilplaatsen en overwinteringsplekken voor bodem bewonende insecten en spinnen. De planten bloeien eerder en ook is er een grotere spreiding van bloei over het groeiseizoen. Een goed beheerde rand gaat zo'n vijf jaar mee. Grassen gaan dan overheersen en dat gaat ten koste van de bloeiende planten. Planten die hier in thuis horen zijn bv margriet, duizendblad, gele kamille, venkel, pastinaak en wilde peen, rolklaver, witte en rode klaver, muskuskaasjeskruid.

Ook een goed voorbeeld van een plant in een meerjarige rand: duizendblad.

En eenjarig dan?

Het voordeel van een eenjarig is dat er veel meer keuze is aan planten. En er is volop bloei. Meer bloemen betekent ook meer insecten, meer wilde bijen (met name hommels), zweefvliegen, gaasvliegen en lieveheersbeestjes. Maar eenjarige planten moeten jaarlijks opnieuw ingezaaid worden. Hierdoor wordt de bodem verstoord, waarbij de voortplanting en overwinteringsplekken van veel insecten vernietigd worden. Eenjarige akkerranden met zomergranen en groenbemesters in herfst en winter verschaffen voedsel voor overwinterende vogels als geelgors, rietgors, kneu, putter en patrijzen. Maar de aanbevolen groenbemesters zijn veelal uitheems. (blauwe lupine, boekweit, gele mosterd, phacelia)

Dus een combinatie van een-en meerjarige randen?

Dat is een goede oplossing. Je kunt bij het zaad van meerjarige planten zaad van eenjarige toevoegen. Deze bloemen komen snel op en zullen het eerste jaar voor veel bloemen zorgen. Ze verdwijnen wel na een jaar. Bovendien zullen ze concurrenten als grassen weg houden. Of je kunt 25% van de oppervlakte gebruiken voor de eenjarige en 75% voor de meerjarige planten.

Waarom worden er dan zoveel carnavalsmengsels gebruikt?

Dat antwoord kan kort zijn: omdat die zaadmengsels stukken goedkoper zijn. Goede mengsels kunnen gemakkelijk tien keer duurder zijn. En dan is de keuze vaak snel gemaakt.

De provincie en waarschijnlijk ook andere instanties, geven subsidie voor de aanleg van akkerranden, maar hebben dan géén invloed op wat er voor dat geld aangeschaft wordt... Natuurlijk als de keus gemaakt moet worden tot niets inzaaien of een carnavalsmengsel dan valt de keuze toch uit in het voordeel van

Een veel voorkomende soort in akkerranden: wilde peen.

het carnavalsmengsel.

Een andere oplossing is om het dure kruidenmengsels te verdunnen met graszaden, bij voorkeur met langzaam groeiende grassoorten. (kamgras, struisgras en rood zwenkgras). Dit voorkomt bovendien vergrassing van ongewenste grassen. Uiteraard levert dit minder bloemen en minder kruidenrijke begroeiingen op.

Ten slotte: gevaar voor onkruiden?

Dat is er zeer zeker. Probleemloos zal een aanleg niet gaan. Bij eenjarige randen zullen de zaadonkruiden snel hun kop opsteken : (hanenpoot, vogelmuur, melganzevoet, melkdistel, straatjesgras).

Bij meerjarige kan vergrassing optreden. Bovendien kunnen de wortelonkruiden langzaamaan gaan overheersen (zevenblad, heermoes, brandnetel, kweekgras).

Om minder ruimte te geven aan onkruiden kunnen aan deze mengsels eenjarige bloemen toegevoegd worden (korenbloem, klaproos).

Er valt nog veel meer over te vertellen, maar ik laat het voorlopig hierbij. Ga lekker fietsen of wandelen en kijk en geniet van al wat de natuur ons biedt, maar kijk ook eens naar de natuur door de ogen van een insect.

Jan Hendriks,
Coördinator Wilde Planten en Kruiden

Tel of knot mee!

Op 21 maart kan er nog mee-gewerkt worden met wilgen knot-ten.

Info bij: Jos Tutert

Tel.: 0572-357907

En op zondag 15 maart en 12 april zijn er watervogeltellingen, waarbij iedereen die een keer mee wil tellen welkom is.

Aanvang 15.00 u bij:

camping Krieghuusbelten.

Info: heinkogelman@hotmail.com

foto: Pascal Hendriks

Waterspreeuw

Zet alvast in je agenda

Dinsdag 7 april 2020 :

Algemene ledenvergadering voor alle leden IVN-Raalte
(iedereen krijgt de uitnodiging en notulen 2019 via de mail)

Zondag 26 april 2020 :

Bomenwandeling

Woensdag 3 juni 2020 :

Wandeling langs de bloeiende bermen in Raalte

Voor nadere informatie zie achterkant van dit Kleefkruid.

foto: Pascal Hendriks Vuurgoudhaantje

Bestuur en coördinatoren

Bestuur

Voorzitter:

Jan Hendriks
Drostenkamp 30
8101 BZ Raalte
Tel. 0572 - 354381
hendriks1949@kpnmail.nl

Secretaris:

Marijke Stroek
Tel. 06-48041104
fam.stroek.1@gmail.nl

Penningmeester:

André Houter
a.houter@kpnmail.nl

Ledenadministratie:

Grady Uyt de boogaard
ledenadm-ivnraalte@
outlook.com

Notulen:

Gerda Lennips
gerdaenraymond@gmail.com

Bestuursleden:

Ine Kappert
Tel. 0572 - 357345
inekappert@daxis.nl

Coördinatoren van de werkgroepen

Steenuilen:

Gerard Alferink
Tel. 0572-381767
alferink1948@gmail.com

Roofvogels:

Martijn Wijnberg
Tel. 06-29113940
martijn_wijnberg@hotmail.com

Nestkasten:

Albert Hut
Tel. 0572-360400
utah61@home.nl

Weidevogels:

Sent Regeling
s.m.regeling@versatel.nl

Vogelzang:

Louis Slurink
louisslurink746@gmail.com

Wilgenknotten:

Jos Tutert
Tel. 0572-357907
jamtutert@gmail.com

Jan Kerkdijk

Tel. 06-22132991
j_kerkdijk@hotmail.com

Hoogstamfruit:

Marit Maas
Tel. 06-10134104
marit.maas@maasenergysys-
tems.nl

Watervogels:

Hein Kogelman
Tel. 0572-354750
heinkogelman@hotmail.com

Kerkuilen:

Jan Legebeke
Tel. 0572 - 357782
legebekenieuwborg@
gmail.com

Wilde planten en kruiden:

Jan Hendriks
Tel. 0572 - 354381
hendriks1949@kpnmail.nl

Gierzwaluwen:

Jan van Dam
Tel. 0572-360336
jan.vand19@gmail.com

Natuurlijke omgeving:

vacant

Consul Paddenstoelen

André Houter
a.houter@kpnmail.nl
Voor al uw vragen over
paddenstoelen kun u bij André
terecht.

Werkgroep Educatie:

- informatie stand
- kleefkruid
- website
- excursies voor volwas-
senen
- gezinsexcursies
- lezingen en cursussen

Reni Sterkman,
Marie-José van Beurden en
Ine Kappert
Tel. 0572 - 357345
inekappert@daxis.nl

Oproep aan alle leden!!!

Om onze ledenadministratie
actueel te houden, verzoekt het
bestuur ieder lid om een adres-
wijziging, een nieuw emailadres
en een nieuw telefoonnummer
zo spoedig mogelijk door te ge-
ven.

Deze wijzigingen kunnen door-
gegeven worden aan:
ivnraalte@gmail.com

Programma van IVN Raalte

Dinsdag 7 april 2020: Algemene ledenvergadering

voor alle leden, iedereen krijgt de uitnodiging en notulen 2019 via de mail.

Locatie: Annahuis, de Plas 8, Raalte.

Aanvang: 19.30 uur.

Na de vergadering en pauze (onder voorbehoud) : Lezing van Thea Peters IVN Overijssel over:

“ Hoe verjongen we onze IVN afdeling Raalte ?”

Help, onze vereniging vergrijst! Deze noodkreet krijgen we vaak te horen, dus we hebben een ervaringsdeskundige uitgenodigd voor vanavond. Vooral in deze tijd van klimaatverandering en waarin de natuur op de politieke agenda staat, moeten we het stokje over zien te geven aan de jeugd!

Zondag 26 april 2020 - Bomenwandeling

Wandeling door Raalte met informatie over verschillende bomen in Raalte.

Bomen zijn nooit alleen, denk aan de zomereik, die onderdak biedt aan meer dan 400 soorten insecten en mijten. Deze zijn dan weer een voedselbron voor vele andere dieren. Zo gaat het met vele andere bomen. Dit geldt echter niet voor niet inheemse bomen: deze worden door veel minder insecten en mijten bezocht, dan onze inheemse of streekgebonden bomen.

Een informatieve wandeling door het dorp Raalte.

Startplaats: parkeerterrein van het gemeentehuis Raalte.

Aanvang: 14.00 uur tot ongeveer 16.00 uur.

Kosten: geen, vrijwillige bijdrage is welkom.

Woensdag 3 juni 2020 : Wandeling met als thema: “Wilde bloemen en insecten in de bermen van Raalte”.

Een educatieve wandeling nabij het Hoftheater, met uitleg over de wilde bloemen en kruiden die hier voorkomen, maar ook over welke insecten op deze bloemen en kruiden afkomen. Welke plant is een waardplant voor een vlindersoort en welke dieren vinden hier nog meer hun schuilplaats?

Verzamelpaats: bij de hoofdingang van het HOFtheater.

Aanvang: 19.00 uur.

Kosten: geen, vrijwillige bijdrage is welkom.

Zie voor de meest actuele informatie: www.ivn.nl/afdeling/ivn-raalte.